

حضرت آیت الله جنتی «دامتبرکاته»
دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم:

بدینوسیله گزارش جلسه چهارصد و پنجاه و هشتم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۶
مشمول بر ادامه بررسی لایحه مجازات اسلامی ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

هستور، ادامه رسیدگی به لایحه مجازات اسلامی.

ماده ۴۵۶: هر گاه هزینه های متعارف معالجه مجنی علیه ...

برگشتی) گرفتن خسارت مازاد بر دیه، خلاف اطلاق ادله و فرمایش امام خمینی «ره» بوده و در نتیجه خلاف شرع یا دارای اشکال
می باشد. (۷ رأی از ۸ رأی)

توضیح اینکه در روایات در مورد جنایات وارده بر اعضاء تنها صحبت از دیه شده است و کلامی از اخذ مازاد نشده است و کان اطلاق
ادله، نافی ضرر نسبت به خسارت مازاد می باشد و اطلاق کلام حضرت امام خمینی «ره» در تحریرالوسیله (ج ۲، ص ۴۸۷، کتاب
القصاص، القول فی الموجب، مسئله ۲۳) اقتضاء عدم اخذ خسارت مازاد را دارد ایشان در این مسئله می فرمایند: «... و فی الجرح
قصاص ان کان مما یوجبه و الأ فاش الجنایه ...»

ماده ۴۵۸: قتل عمد موجب دیه به شرح مقرر در باب قصاص ...

برگشتی) مناسب است شرح مقرر در باب قصاص ملاحظه شود که به بعضی از اشکالات آن در ماده بعدی اشاره می شود.

ماده ۴۵۹: در جنایت بر اعضاء و منافع، اعم از عمدی و غیر عمدی ...

برگشتی) ۱- بر اساس نظر حضرت امام خمینی «ره» (تحریرالوسیله، ج ۲، ص ۵۵۸، المقصد الثانی فی الجنایه علی المنافع) ذیل دیه
بسیاری از منافع از جمله سمع و بصر و شم و ذوق اثبات جنایت بر آن بواسطه قسامه ذکر شده است ولی در انتفاع عقل اثبات
بواسطه قسامه ذکر نشده است و ظاهر عبارت ایشان (مسئله ۴، فی العقل، المقصد الثانی فی الجنایه علی المنافع) آن است که
قسامه را کافی نمی داند بنابراین عموم منافع نسبت به «عقل» خلاف فرمایش ایشان می باشد.

۲- اثبات جنایت مورد ادعا بوسیله قسامه توسط مجنی علیه در این ماده یا توسط مدعی قتل در ساده سابق در فرضی
مطابق با فرمایش حضرت امام خمینی «ره» در تحریرالوسیله (ج ۲، ص ۵۰۴، مسئله ۹، المقصد الثانی فی کیفیه القسامه، کتاب
القصاص) می باشد که اقامه کننده قسامه، کافر، جهت اثبات دعوی خود علیه مسلم نباشد و الا قسامه وی مورد قبول نیست و لذا
اطلاق این دو ماده خلاف فرمایش حضرت امام خمینی «ره» و حضرت آیت الله خوئی «ره» (مبانی تکمله المنهاج، مسئله ۱۱۷)
می باشد. و باید طبق تحریرالوسیله اصلاح شده این قید هم شرط رجوع به قسامه قرار گیرد.

بیت

شماره: ۸۸/ف/۲۵۵
تاریخ: ۱۳۸۸/۱۰/۲۹
پهلو: صلوات

جمهوری اسلامی ایران
مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

۳- عدم ثبوت حق قصاص توسط اقامه قسامه هر چند موافق با فرمایش حضرت آیت الله خونی «ره» (مبانی تکمله المنهاج، ذیل مسئله ۱۱۶) می باشد لکن نظر سه نفر از اعضاء مجمع این بود که این مسئله مخالف فرمایش حضرت امام خمینی «ره» (تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۵۰۳، مسئله ۷، المقصد الثانی فی کیفیه القسامه، کتاب القصاص) می باشد. توضیح اینکه ایشان در مسئله ۷ می فرمایند: «تثبت القسامه فی الاعضاء مع اللوث ...» و اطلاق ثبوت قسامه در اعضاء اقتضاء این مسئله را دارد که با قسامه جنایت عمدی ثابت شده و قهراً حسب مورد قصاص یا دیه نیز ثابت می شود. لکن بعضی دیگر از اعضاء (۴ نفر) در این استظهار متوقف بودند و نظر بعضی از ایشان این بود که مسئله ۷ تحریر تنها در مقام بیان ثبوت دیه بوده و در مقام بیان قصاص اعضاء نیست و شاهد آن، آن است که در تحریر الوسیله (ج ۲، ص ۵۰۴، مسئله ۱، المق الثالث فی احکامها، القسامه، کتاب القصاص) متعرض قصاص اعضاء نشده است و اعضاء دیگر می گفتند اگر عبارت مسأله ۷ اطلاق نداشته باشد هیچ راهی برای اثبات دیه بواسطه اقامه قسامه بر تحقق جنایت عمدی قطع اعضاء نخواهیم داشت. توضیح اینکه در این جلسه تا ابتدای تبصره های این ماده بحث شد.

دوام توفیقات حضرت عالی را از درگاه ایزد متعال مسئلت دارم.

سید حسن طاهری خرم آبادی
رئیس مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

سید حسن طاهری